

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski

SSN Roman Sądej (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 11 września 2012r.,

w sprawie **R. R.**,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść **R. R.**,

od postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 16 marca 2012r., utrzymującego w

mocy postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 27 lutego 2012r.,

o zarządzeniu wykonania kary 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej

prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 8 sierpnia 2007r., ,

uchyła zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego i umarza postępowanie w przedmiocie zarządzenia wykonania kary 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej wobec **R. R.** prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 8 sierpnia 2007r.,; wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 8 sierpnia 2007r., R.R. skazany został za czyn z art. 280 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone na okres próby wynoszący 4 lata. Wyrok ten uprawomocnił się, bez zaskarżenia wobec R. R., w dniu 19 września 2007r.

W dniu 27 lutego 2012r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie o zarządzeniu wykonania powyższej kary na podstawie art. 75 § 1 k.k. Po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez obrońcę skazanego, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 16 marca 2012r. utrzymał w mocy orzeczenie Sądu pierwszej instancji.

Od postanowienia Sądu Okręgowego kasację na korzyść R. R. wniosł Prokurator Generalny. Podniósł w niej zarzut rażącego naruszenia przepisu prawa karnego procesowego – art. 433 § 1 k.p.k. – polegającego na nieprzeprowadzeniu należytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy niezasadnego, bo wydanego z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego – art. 3 § 1 k.k.w. w zw. z art. 178 § 1 k.k.w. – postanowienia Sądu pierwszej instancji, podczas gdy wyrok ten (rzecz idzie oczywiście o postanowienie – dop. SN) winien zostać uchylony, ponieważ orzeczenie zostało wydane przez sąd rejonowy pomimo tego, że sprawa należała do właściwości sądu okręgowego, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą przewidzianą w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k.

W oparciu o tak sformułowany zarzut Prokurator Generalny wniosł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i umorzenie postępowania w przedmiocie zarządzenia wykonania kary.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego była zasadna w stopniu oczywistym, uzasadniającym jej uwzględnienie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W pełni trafnie autor kasacji podniósł, że dokonując instancyjnej kontroli postanowienia Sądu Rejonowego, Sąd *ad quem* nie dostrzegł, że dotknięte jest ono bezwzględną przyczyną odwoławczą, wskazaną w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k., co implikowało obowiązek przekroczenia granic zażalenia – art. 433 § 1 k.p.k. – uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do rozpoznania sądowi rzeczowo właściwemu.

W dniu 1 stycznia 2012r. weszła w życie ustawa z dnia 16 września 2011r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 240, poz. 1431), która zmieniła także przepisy o właściwości rzeczowej sądów

przy orzekaniu o zarządzeniu wykonania kar pozbawienia wolności. Zgodnie z ogólną regułą wynikającą z obecnego brzmienia art. 3 § 1 k.k.w., sąd, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, jest właściwy również w postępowaniu wykonawczym, za wyjątkiem sytuacji, gdy miejsce stałego pobytu skazanego determinuje właściwość innego sądu, ale też sądu równorzędnego. Szczególną właściwość rzeczową sądu rejonowego w sprawach o zarządzenie wykonania zawieszanej kary pozbawienia wolności wobec osoby pozostającej pod dozorem, ustanawiał art. 178 § 1 k.k.w. w brzmieniu przed nowelizacją. Aktualna jednak treść tego przepisu tej szczególnej właściwości już nie przewiduje, a właściwość rzeczową w tych sprawach określa ogólny przepis art. 3 § 1 k.k.w. Skoro zatem od dnia 1 stycznia 2012r. o zarządzeniu wykonania zawieszanej kary orzeczonej przez sąd okręgowy rozstrzygać może wyłącznie sąd tego rzędu, to orzeczenie w tej kwestii przez sąd rejonowy wypełnia dyspozycję bezwzględnej podstawy odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k.

W realiach sprawy nie ulega wątpliwości, że wniosek zawodowego kuratora z dnia 30 września 2011r., o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec R. R. wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 8 sierpnia 2007r., prawidłowo skierowany został do Sądu Rejonowego, gdyż taką właściwość rzeczową określał ówczesnie obowiązujący przepis art. 178 § 1 k.k.w. Jednakże Sąd Rejonowy postępowanie z wniosku kuratora o zarządzenie wykonania kary wobec R. R. zakończył wydaniem postanowienia dopiero w dniu 27 lutego 2012r., a więc już po wejściu w życie nowelizacji. Przepisy przejściowe zawarte w ustawie nowelizacyjnej, a więc jej art. 10 – 12, nie przewidywały możliwości kontynuowania wszczętego postępowania na podstawie przepisów dotychczasowych w sytuacji zmienionej właściwości rzeczowej. Obowiązkiem zatem Sądu Rejonowego było przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Zarządzając wykonanie kary pozbawienia wolności wobec R. R. postanowieniem z dnia 27 lutego 2012r. Sąd Rejonowy, jak słusznie podkreślono w zarzucie kasacji, dopuścił się uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k., czego niestety nie dostrzegł Sąd Okręgowy, w rażący sposób naruszając przepis art. 433 § 1 k.p.k.

W tej sytuacji uznać należało oczywistą zasadność podniesionego w kasacji zarzutu rażącego naruszenia art. 433 § 1 k.p.k., a zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego, w trybie art. 535 § 5 k.p.k., podlegało uchyleniu, przy czym

orzeczenie takie dotyczyć również musiało poprzedzającego go postanowienia Sądu Rejonowego.

Wyrok Sądu Okręgowego skazujący R. R. na karę 2 lat pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 4 lata, uprawomocnił się w dniu 19 września 2007r. Czteroletni okres próby wraz z dalszymi 6 miesiącami – art. 76 § 4 k.k. – upłynął z dniem 19 marca 2012r. W konsekwencji, zgodnie z tym przepisem, po tym dniu nie było już możliwe zarządzenie wykonania tej kary. Trafnie zatem Prokurator Generalny w kasacji złożył wniosek o umorzenie postępowania o zarządzenie wykonania tej kary wobec R. R. – art. 15 § 1 k.k.w.

Na podstawie art. 638 k.p.k., wydatki związane z rozpoznaniem kasacji obciążają Skarb Państwa.